

Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven tarveselvitys – tavoitteena luoda tarkoituksenmukaisia tiloja kouluille ja kansalaisopistolle

päivitetty versio (edellinen versio hyväksytty KH 2.11.2020 § 196)

1. Tarpeet ja tarpeiden määrittely

Kaupunginhallitus käsitteli teknisen tarveselvityksen koskien Kasavuoren koulukeskuksen A-osaa 30.9.2019. Kaupunginhallitus kehotti sivistystointa ja yhdyskuntatointa kartoittaessaan koulu- ja päiväkotiverkoston kehittämistarpeita ottamaan mainitun peruskorjaustarpeen lisäksi huomioon myös mahdollisuuden uudisrakentaa ja laajentaa A-siiven tiloja.

KH päätti 27.1.2020 § 21 asettaa toimikunnan arvioimaan koulu- ja päiväkotiverkon rakenteita ja muutostarpeita <http://kauniainenfi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=20202894-9> . Toimikunnan puheenjohtajana toimi Johan Johansson, luottamushenkilöjäsenenä Tapani Ala-Reinikka, Nina Colliander-Nyman, Kristian von Essen ja Satu Mollgren sekä asiantuntijajäsenenä kaupunginjohtaja, sivistystoimenjohtaja ja yhdyskuntatoimen johtaja. Hallintopäällikkö toimi toimikunnan sihteerinä.

Toimikunta päätyi viiteen eri toimenpiteeseen, jotka esitettiin kaupunginhallitukselle päiväkotija kouluverkon muutoksiksi ja investointitarpeiksi (8.6.2020 §115). Yksi toimenpiteistä on seuraava: Suomenkielisen yläkoulun ja lukion lisäksi Kasavuoren koulukeskukseen siirretään kansalaisopiston toiminnot. Kansalaisopiston tilatarpeita selvitetään edelleen ja suunnittelussa huomioidaan tilojen monikäyttöisyys tulevaisuuden verkostotarkastelua varten.

Tarveselvitystä on päivitetty syksyllä 2023, ja se viedään uudelleen hyväksyttäväksi kaupunginhallitukseen. Hankesuunnittelua jatketaan päivitetyn tarveselvityksen pohjalta.

Lukion volyymin kasvattaminen

Toimikunta ei ottanut kantaa lukioiden kokoon, mutta on selvää, että *tällä hetkellä* alueella tarvitaan enemmän lukiokoulutuksen aloituspaikkoja.

Yliopistojen sisäänpääsyuudistus ja ylioppilaskirjoitusten pisteytys ovat nostaneet lukio-opintojen merkitystä. Yksi vaikutus näyttää olevan, että yli kolme vuotta lukiossa olevien opiskelijoiden määrä kasvaa hiljakseen. Tämä näkyy jo nyt opiskelijamäärässä. *Esimerkiksi lukuvuonna 2023–2024 neljännen vuoden lukio-opiskelijoita on 16 (tieto 31.08.2023).*

Taloudelliselta kannalta 500 opiskelijan lukio toimii kustannustehokkaasti ja opiskelijoiden vallinnan mahdollisuudet omille painotuksille paranevat, kun myös harvinaisempiin ainevalintoihin tulee riittävästi opiskelijoita.

2. Toiminta

2.1 Nykytilanne (31.08.2023)

Kasavuoren koulukeskusta käyttävät Kasavuoren koulu (7–9-luokkalaiset) ja Kauniaisten lukio. Kasavuoren koulussa on tällä hetkellä 352 oppilasta, jotka on jaettu viiteen rinnakkaisluokkaan ja ruotsinkieliseen kielikylyluokkaan. Kauniaisten lukiossa on 421 opiskelijaa jaettuna viiteen rinnakkaiseen ryhmään. Lukion osuus koulukeskuksesta on mitoitettu 400 opiskelijalle (arkkitehtiselvitys 2015). Koulut käyttävät rakennuksen tiloja joustavasti.

Koulukeskuksessa henkilökunta koostuu noin 80 henkilöstä. Opiskelijahuoltohenkilöstö on yhteinen kouluille. Rakennuksessa liikkuu päivittäin kaiken kaikkiaan noin 850 ihmistä.

A-siiven pinta-ala on noin 1700 m², ja se on jaettu 15 luokkahuoneeseen ja 5 työskentelytilaan. A-siiven kunto on todettu huonoksi, ja siipi tarvitsee kunnostusta (KH §162 30.09.2019).

Koulukeskusta on rakennettu vaihteittain vuosina 1966–2015. 2000-luvulla koulukeskukseen on tehty yksi isompi talotekniikkasaneeraus sekä pienempiä huolto- ja korjaustöitä. Koulun A-siipi Kasavuorentien varressa on rakennettu vuonna 1966 ja sitä on laajennettu vuonna 2001 (lisäluokkia, Markuksen aukio). A-siiven talotekniikkaa on osittain korjattu 2000-luvun alussa, mutta pääosin sen rakennustekniikka sekä sähkötekniikka ovat elinkaarensa päässä.

Julkisivun kuntotutkimuksessa todetaan, että A-siiven ulkoseinä ja alapohja luokitellaan riskirakenteiksi. Kuntotutkimuksessa havaittiin, että A-siiven ulkoseinärakenne ei sisällä tuuletusraukoa, mikä voi johtaa kosteuden siirtymiseen tiilestä puurakenteisiin. Alapohjarakenteessa on myös havaittu edellytyksiä alapohjakosteuden nousulle rakenteisiin. Rakenne ei sisällä kapillaarikatkoa, mikä estäisi alapohjakosteuden nousun.

Julkisivun kuntotutkimuksessa suoritettiin tiiveystarkastelut, joissa todettiin, että A-siiven ulkoseinärakenteet eivät ole tiiviitä. Rakenteiden epätiivetyksistä voi päästä sisäilmaan epäpuhtauksia, jotka heikentävät sisäilman laatua.

Keväällä 2019 on kartoitettu A-siiven korjaustarpeet sekä laadittu sisäilmakysely. Sisäilmakyselyn perusteella yhteensä kahdeksaan A-siiven opetustilaan on hankittu ilmanpuhdistimet. Ilmanpuhdistimien tarkoitus on jatkaa tilojen käyttömahdollisuutta ennen korjaustoimenpiteitä. A-siiven laaja-alaiset korjaustarpeet sekä sisäilmakyselyn tulokset huomioon ottaen on esitetty A-siiven peruskorjausta tai vaihtoehtoisesti A-siiven tilojen purkamista ja korvaamista uudisrakentamisella.

Vuosina 2020–2022 on järjestelmällisesti korjattu julkisivun kuntotutkimuksessa havaittuja akutteja puutteita. Tämän jälkeen on tehty erilaisia sisäilmatutkimuksia. Tutkimuksissa havaitut puutteet on korjattu toimenpide-esityksen mukaisesti. Koko koulua koskeva suunnitelma täydentävistä rakenteiden kuntotutkimuksista on laadittu ulkopuolisen asiantuntijan toimesta kesän 2023 aikana. Lisätutkimusten kilpailutus ja toteutus on 10/2023–2/2024.

Syksyllä 2023 yhdyskunto- ja selvittänyt tehokkaan ja kattavamman sisäilmanpuhdistusjärjestelmän hankintaa Kasavuoren koulukeskuksen A-siipeen. Ilmanpuhdistimet mahdollistavat A-siiven käytön jatkamisen turvallisesti ja terveellisesti pitkäaikaisten väistötilojen valmistamiseen asti.

Kasavuoren koulun tilat A-siivessä

Nykyisin A-siivessä on Kasavuoren koulun käytössä 4 perusvarusteltua luokkatilaa, 2 kotitalouden luokkaa, 1 oppilaanohjaajan työtila sekä 1 opettajien työtila yhdessä lukion kanssa.

Kauniaisten lukion tilat A-siivessä

A-siivessä on lukion kielten, äidinkielen, psykologian ja kuvataiteen luokat - yhteensä 9 luokkatilaa. Purettavaan osaan kuuluvat myös erityisopettajan pienryhmättila, kaksi opinto-ohjaajien työhuonetta ja opettajien työhuone.

Lukio jakaa Kasavuoren koulukeskuksessa yläkoulun kanssa osittain samoja luokka- ja oleskelutiloja sekä käyttää samaa oppituntien 75 minuutin mitoitusta. Ruokailuvuoron pituus on 35 minuuttia jokaisella kolmella vuositasolla osittain porrastetusti.

Kansalaisopiston tilat Petrassa

Petran kiinteistö on rakennettu vuonna 1986. Sen on rakentanut Pelastusarmeija ja se on toiminut heidän kurssikeskuksensa. Rakennus on ostettu vuonna 2005, jolloin siellä käynnistyi kansalaisopiston toiminta. Nykyinen Petran kiinteistö on korjausinvestoinnin tarpeessa.

Kansalaisopisto käyttää tällä hetkellä tilaa noin 870 m² kurssitoimintaansa. Maanantaista torstaihin klo 9–21 noin 200-300 kurssilaista käyttää Petraa päivittäin. Perjantaista sunnuntaihin klo 9–19 Petralla on noin 80-100 päivittäistä kurssilaista. Petran säännöllisesti varattujen tilojen käyttöaste maanantaista torstaihin klo 9–21 on noin 70 % ja perjantaista sunnuntaihin klo 9–21 noin 50 %. Päivittäisen henkilökunnan määrä vaihtelee 10–30 henkilön välillä. Petran rakennuksessa liikkuu joka päivä noin 330 ihmistä. Petran asiakkaat kulkevat pääasiassa autolla, ja he käyttävät sekä Petran omia, että pallohallin pysäköintipaikkoja. Paikoitus muodostaa pullonkaulan, varsinkin talvisin.

2.2 Tavoitetilanne

Koulu- ja päiväkotiverkkotoimikunnan raportin (KH 8.6.2020 §115) yhtenä tavoitteena on, että kansalaisopisto toimii koulukeskuksessa yhdessä koulujen kanssa. Uudisrakentamisen yhteydessä otetaan huomioon kansalaisopiston tarpeet ja se, että opiston sijainti on koulukeskuksen A-siiven osassa.

Ratkaisun etuna on mahdolliset synergiavaikutukset erityisesti opiston ja lukion välillä, esimerkiksi lyhyissä kielissä tai taide- ja taitoaineissa. Samalla on huomionarvoista, että monitoimitaloissa /-keskuksissa tapahtuu epävirallisia kohtaamisia eri-ikäisten ihmisten välillä, mikä vaikuttaa hyvinvoinnin lisäksi eri-ikäisten toimijoiden välisen ymmärryksen lisääntyneeseen yhteiskunnassa.

Kauniaisten lukioiden nykytilaa ja tulevaisuuden kehittämideoita on selvitetty Lukio-ohjelmassa (KH 11.01.2021 § 4). Siinä on esitetty Kauniaisten lukion koon kasvattamista 500 opiskelijaan nykyisestä noin 425:stä. Suuremmassa opiskelijamäärässä myös harvinaisemmat lyhyiden vieraiden kielten, eräiden reaaliaineiden sekä taide- ja taitoaineiden ryhmät täyttyvät, mutta ryhmiä ei tarvitse perustaa lisää.

Espoon seudun väestöennusteiden ja alueen lukiopaikkojen määrän perusteella opiskelijamäärän kasvattaminen on perusteltua. Espoon lukioiden alin keskiarvo, jolla pääsi lukioon sisään vuonna 2023, oli 7,45 ja Kauniaisten oli vielä korkeampi: Gymnasiet Grankulla samskolanin 8,67 ja Kauniaisten lukion 8,5 (*bisneslinjan* 8,72). Tämä johtaa siihen, että osa alueen lukiokelpoisista opiskelijoista joutuu hakemaan lukiopaikkoja Espoon ja Kauniaisten ulkopuolelta. Espoo on nostanut jonkin verran aloituspaikkojen määriä, mutta ongelma ei ole ratkennut.

3. Tilatarpeet ja vaihtoehtoiset mallit

A) Status quo, koulujen koko nykytasolla

Kasavuoren koulukeskuksen koulut tarvitsevat vähintään 1 700 neliometriä korvatakseen tilat, joita heillä on nyt käytössään. Lukion oppilasmäärä on kuitenkin kasvanut siitä 400 oppilaan määrästä, jolle tietty osa rakennuksesta oli alun perin varattu. Kasavuoren koulun oppilaiden määrä ei ole laskenut suhteessa lukion kasvuun.

Kasavuoren koulun tilantarve uudisrakennuksessa tai nykyisissä lukion tiloissa C -ja D-siivissä on seuraava:

- 4 perusvarusteltua luokkatilaa
- 1 fysiikan ja kemian oppimistila
- 2 kotitalousluokkaa
- 2 oppilaanohjaajien työtilaa
- 2 laaja-alaisen erityisopetuksen pienryhmättilaa
- 2 suomi toisena kielenä opetuksen pienryhmättilaa, perusvarustellun luokan yhteydessä joustavan yhteistyön mahdollistamiseksi suomi äidinkielenä -opetuksen kanssa.
- 1 erityisopetuksen pienryhmäluokan yhteydessä oleva rauhallisen työskentelyn mahdollistava jakotila
- 1 työtila, joka mahdollistaa esimerkiksi huoltajatapaamisten ja kasvatustalustelujen pitämisen

Lukion tilantarve, jos A-siiven molemmat puolet jäävät remontin alle, lukion koko säilyy nykyisenä (noin 425 opiskelijaa) ja tilojen käyttö säilyy nykyisenä:

- 9 isoa luokkaa, joihin mahtuu vähintään 30 opiskelijaa
- 1 kuvataideluokka, jossa on tilaa 30 opiskelijalle ja riittävä tila myös tarvikkeille
- 2 pienempää luokkaa (20 opiskelijaa)
- 3 opinto-ohjaajien työhuonetta
- 1 erityisopettajan työhuone, jossa 1 pienryhmättila
- Opiskelijoiden oleskelutila
- Luokkien yhdistely aukeavilla väliseinillä on etu, jos pystyy yhdistämään kaksi luokkaa esim. ylioppilaskokeessa tai uusintakuulustelussa.
- 1 arkistohuone (ei välttämätön väistön aikana)
- koulun kirjasto ja laitoshuoltajien sosiaalitila

Lukion tilantarve, jos lukion koko on nykyinen (425) ja tilojen käyttötarkoitusta muutetaan lisäämällä uusiin tiloihin fysiikan ja kemian laboratorioluokat (nykyinen kemian luokka on liian pieni). Vanhoista tiloista vapautuu kaksi luokkaa lukion käyttöön.

- 7 isoa luokkaa, joihin mahtuu vähintään 30 opiskelijaa
- 2 fysiikan ja kemian luokat (30 opiskelijaa), kemian laboratoriotilat luokan yhteyteen
- Kemian ja fysiikan varasto asianmukaisine kemikaalisäilytystiloineen
- 1 kuvataideluokka, jossa on tilaa 30 opiskelijalle ja riittävä tila myös tarvikkeille
- 2 pienempää luokkaa (20 opiskelijaa)
- 3 opinto-ohjaajien työhuonetta
- 1 erityisopettajan työhuone, jossa 1 pienryhmätila
- Opiskelijoiden oleskelutila
- Luokkien yhdistely aukeavilla väliseinillä on etu, jos pystyy yhdistämään kaksi luokkaa esim. ylioppilaskokeessa tai uusintakuulustelussa.
- 1 arkistihuone / varasto
- koulun kirjasto ja laitoshuoltajien sosiaalitila

Tilatarpeen taustoitus

Tällä hetkellä yläkoululla on lisätalantarve fysiikan/kemian/biologian opetustilalle. Lisätarve on myös toiselle oppilaanohjauksen tilalle. Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä tarjotaan mm. tehostettua oppilaanohjausta ja koulussa on tällä hetkellä yksi kokonaistyöajassa oleva oppilaanohjaaja ja kaksi aineenopettajaa, jotka toimivat myös oppilaanohjaajina. Nykyinen yksi oppilaanohjaajan työtila on riittämätön.

Suomi toisena kielenä tuen tarve ja erityisopetuksen tarve on lisääntynyt viime vuosina paljon. Siksi S2-opetukseen tarvitaan 2 pienryhmätilaa. Näiden olisi hyvä olla isomman luokkatilan yhteydessä, jotta äidinkielen ja suomi toisena kielenä opetuksen tärkeä yhteistyö ja yhteisopettajuus olisi mahdollista. Oppilaiden erilaisten tuen tarpeiden ja sitä myötä erityisopettajien ja erityisluokanopettajien määrä on kasvanut. Laadukkaan oppimisen tuen toteuttamiseksi tarvitaan nykyistä enemmän pienryhmä-, jako- tai eriyttämistiloja. Erityisopetukseen tarvitaan kaksi uutta työtilaa. Erityisopetuksen pienryhmäluokan yhteyteen tarvitaan lisäksi pieni jakotila.

Nykyisen perusopetuslain ja opetussuunnitelman mukaan koulussa käydään paljon kasvatuskeskusteluja ja pidetään paljon palaveria huoltajien kanssa. Tämä vaatii myös työtilan. Lisäksi kotitalousluokat on uusittava. Niiden saneerauksesta on aikaa, eivätkä ne vastaa enää laadukkaita kotitalouden opetuksen tarpeita.

Koulukirjastotoiminta ja siellä sijaitsevat rauhalliset tilat oleilulle ja opiskelulle ovat tärkeitä. Laitoshuoltajien sosiaalitilojen tulisi olla nykyistä paremmat. Pedagogisen suunnitelman (SOVV 28.10.2021 § 81) yhteydessä koulut toivat esiin halun siirtää opiskeluhoitohenkilökunta uuteen A-siipeen.

Nykyisten koulujen käytössä olevien luokkatilojen koko asettaa ryhmäkoon maksimit 30–33 oppilaaseen/opiskelijaan. Kouluissa osa luokista olisi syytä olla nykyistä suurempia, jotta luokkiin sopisi suurempi opiskelijamäärä silloin, kun se on pedagogisesti mielekästä. Suuremmassa tilassa on myös helpompi toteuttaa monipuolisia työskentelytapoja erilaisissa opetustilan-

teissa. Uuden A-siiven avulla voidaan ratkaista joitakin lukion toiminnan kannalta tärkeitä tilatarpeita. Uudet luokat kannattaa rakentaa siten, että niihin mahtuu 35–36 opiskelijaa. Kemian ja fysiikan opetustilat ovat liian pieniä nykyisillä resursseilla, joten näiden luokkien sijoitus uuteen siipeen on tarpeellista.

Koulukeskuksen oleskelutilat ja käytävät ovat varsin ahtaat, erityisesti silloin, kun molemmilla kouluilla on yhtä aikaa välitunti. Opiskelijoilta puuttuu välituntien viettoon ja omaan opiskeluun soveltuvia tiloja. Uuden lisätilan myötä on mahdollista rakentaa monikäyttöinen oleskelualue, joka soveltuu myös itsenäiseen ja pienryhmien opiskeluun. *Uusien koulurakennusten suunnittelussa pyritään siihen, että kaikki tilat ovat opetuksen ja oppimisen tiloja. Tämä tarkoittaa, että vältetään perinteisiä käytäväkouluja.*

Uusi A-siipi antaa mahdollisuuden miettiä koulukeskuksen tilanjakoa siten, että yläkoulu ja lukio olisivat erillisissä osissa. Tämä olisi tarpeellista siksi, että molemmilla kouluilla on erilaiset tarpeet esimerkiksi koeviikkojen ja erilaisten teemojen toteutukseen. Jos tilat ovat erilliset, on helpompi suunnitella ja toteuttaa molempien koulujen toimintaa omissa tiloissa ja olla häiritsemättä toisen koulun toimintaa. *Yksi ratkaisu olisi muokata nykyisin lukion käytössä olevat tilat C- ja D-siivessä yläkoulun käyttöön ja sijoittaa uuteen perusopetuksen osalta A-siipeen ainoastaan kotitalouden 2 luokkaa ruokasalin viereen. Ne voisivat tarvittaessa olla koulupäivän jälkeen kansalaisopiston käytössä, ja niihin olisi helppo toteuttaa myös oma sisään kulku niin, ettei iltakäytön tarvitse kulkea peruskoulun tiloissa. Liikuntasalit, ruokala ja opiskeluhuollon tilat olisivat jatkossakin yhteiset. Tämä ratkaisu parantaisi koulun turvallisuutta, vähentäisi käytävien ruuhkaisuutta ja parantaisi lukio-opiskelijoiden viihtyvyyttä ja kilpailukykyä suhteessa lähialueen lukioihin, jotka ovat erillään peruskouluista. Ratkaisu auttaisi kehittämään sekä perusopetuksen että lukion omaa toimintakulttuuria. Tätä ehdotusta puoltaa myös luokkatilojen koko. Esimerkiksi lukion kemian luokka C-käytävällä on riittävän kokoinen peruskoululle, mutta ahdas lukiolle.*

Kansalaisopistolla on erityistiloja, joiden yhteiskäyttömahdollisuudet koulujen kanssa ovat rajalliset. On suotavaa, että koulut ja kansalaisopisto toimivat pääosin omissa, erillisissä kerroksissaan. Suunnittelussa on olennaista huomioida turvallisuuskysymykset, jotta perusopetuksen tiloihin ei pääse ulkopuolisia vierailijoita ilman lupaa. On tärkeää mahdollistaa eri-ikäisten oppijoiden kohtaamisia käytävillä ja auloissa, mutta myös suunnitella huolella koulun ja kansalaisopiston käyttäjille riittävästi erillisiä tiloja ja sujuvat kulkuväylät omiin tiloihinsa niin, että mahdolliset häiriötekijät toisen toimintaan saadaan minimoitua.

Nykyisellään Kasavuoren pysäköintipaikka on liian pieni kansalaisopiston tarpeisiin, koska Kasavuoren pysäköinti jo täyttyy päivisin ja iltaisin henkilökunnan, oppilaiden ja iltakäyttäjien, mm. opiston opiskelijoiden, autoista. Kansalaisopisto tarvitsee lisäpysäköintiä sen verran kuin tällä hetkellä on autoja Petran ja palloiluhallin pysäköinneissä. Parkkipaikkojen lisäksi on tärkeää huomioida pihan suunnittelu eri käyttäjille soveltuvaksi, viihtyisäksi oppimisympäristöksi.

Petran tilat ovat tällä hetkellä noin 870 m² ja sisältävät mm. auditorion, 2 liikuntasalia pukuhuoneilla, kudontasalin, keramiikkasalin ja muut tilat käsitöiden harjoittamiseen. Kansalaisopiston tarve on esitetty alla olevassa taulukossa. *Tilantarve on sama kuin vuonna 2020 on esitetty.* Yksi kansalaisopiston tärkeimmistä toimintamuodoista on ohjattu liikunta. 40 % koko opiston kustannuksista katetaan kurssimaksuilla. Monet käsityökurseille osallistuvista ovat puoliammattilaisia, joten myös laitteistovaatimukset ovat korkeat. Tuotteet voivat olla erittäin arvokkaita ja niiden tulisi antaa kuivua / valmistua suojatuilla alueilla. Päiväsaikaan osallistuvat

kurssilaiset ovat pääasiassa eläkeläisiä tai pienten lasten vanhempia. Kaikkien kansalaisopiston käyttämien tilojen tulisi olla liikuntarajoitteisten ihmisten käytettävissä. Kansalaisopisto on käytettävissä päivittäin klo 9–21 ja viikonloppuisin klo 9–19.

Kansalaisopiston tilantarve:

Tilat	Määrä
Monitoimisalit (sopivalla lattiapinnoitteella), jotka soveltuvat voimisteluun ja joogaan. Varsinkin joogasalini tulisi olla äänieristettyjä (tilat sopivia myös musiikkiharjoitteluun). Käyttö päiväsaikaan (klo 9-15) ja riippumatta koulun toimintavuodesta.	3
Salien yhteydessä suihkullisia pukeutumistiloja naisille ja miehille.	
Taiteelle ja käsityölle luokkahuoneita (enintään 15 henkilöä), joissa on varasto- ja kuivumistilaa teoksille. Kurssit voivat olla meluisia, esim. hopeatyöt, Tiffany-työt.	2
Luokkahuone kieltenopetukselle (15 henkilöä)	1
Kudontasali 18 kangaspuulle, luokkahuone ja varastohuone	1
Keramiikkasali	1
Tila posliini- (1) ja keramiikkahuoneille (2) sekä varastotila (lukittava kemikaalikaappi)	2
Hallintotilat (4 hlöille) + arkisto, kopiohuone, paperivarasto	
Kokoushuone 5-10 henkilölle	1
Opettajien huone (noin 10 henkilöä kerrallaan)	
Keittiö, joka on sekä opettajien että kurssilaisten käytössä.	1
Säilytystilat voimistelu- ja joogavälineille, taide- ja käsityövälineille sekä huonekaluille (noin 75 m2 nykyhetkellä)	
WC-tiloja	
Lastenhoitohuone WC:llä /inva-WC	1
Aulatilat opiskelijoiden seurusteluun ja tuntien alkamisen odotteluun; jotkut asiakkaat tulevat esimerkiksi lastenvaunujen kanssa, jotka voidaan jättää aulaan.	
Pysäköinti 100 autolle. Kurssin osallistujat päiväsaikaan ovat pääasiassa eläkeläisiä, jotka tarvitsevat pysäköinnin opiston lähelle. Lisäksi monet käsityökurseille osallistuvat tuovat mukanaan paljon tarvikkeita ja heidän pitäisi pystyä pysäköimään lähelle opistoa.	100
Induktiosilmukat opetustiloihin	

Uuden lisäosan suunnittelussa on mahdollista ottaa huomioon kestävä kehityksen näkökulma. Rakennukseen kannattaa suunnitella aurinkopaneelit ja mahdollisesti maalämmön käyttö. Materiaalivalinnat on mahdollista tehdä myös tästä näkökulmasta.

Ensikertaiskalustaminen vaatii paljon rahaa, jos se tehdään perinteisellä tavalla. Tähän kannattaa tarkastella vaihtoehtona leasing-tyyppisiä kalusteratkaisuja, joita on nykyisin tarjolla. Tämä poistaa kalusteinvestointien tarvetta jatkossa ja pitää kalusteet jatkuvasti kunnossa.

B) Kauniaisten lukio, 500 opiskelijaa

Lukion tilantarve, jos lukion koko kasvaa 500 opiskelijaan, on muuten sama kuin vaihtoehdossa A, mutta tarvittavien isojen luokkien määrä kasvaa:

- 12 isoa luokkaa, joihin mahtuu vähintään 30 opiskelijaa
- 1 kuvataideluokka, jossa on tilaa 30 opiskelijalle ja riittävä tila myös tarvikkeille
- 2 pienempää luokkaa (20 opiskelijaa)
- 3 opinto-ohjaajien työhuonetta
- 1 erityisopettajan työhuone, jossa 1 pienryhmätila
- Opiskelijoiden oleskelutila
- Luokkien yhdistely aukeavilla väliseinillä on etu, jos pystyy yhdistämään kaksi luokkaa esim. ylioppilaskokeessa tai uusintakuulustelussa.
- 1 arkistihuone (ei välttämätön väistön aikana)
- koulun kirjasto ja laitoshuoltajien sosiaalitala

TAI

- 10 isoa luokkaa, joihin mahtuu vähintään 30 opiskelijaa
- 2 fysiikan ja kemian luokat (30 opiskelijaa), kemian laboratoriotilat luokan yhteyteen
- Kemian ja fysiikan varasto asianmukaisine kemikaalisäilytystiloineen
- 1 kuvataideluokka, jossa on tilaa 30 opiskelijalle ja riittävä tila myös tarvikkeille
- 2 pienempää luokkaa (20 opiskelijaa); voivat olla myös isoja luokkia ajatellen sitä, jos opiskelijamäärän kasvu johtaa myös esim. kielivalintojen lisääntymiseen.
- 3 opinto-ohjaajien työhuonetta
- 1 erityisopettajan työhuone, jossa 1 pienryhmätila
- Opiskelijoiden oleskelutila
- Luokkien yhdistely aukeavilla väliseinillä on etu, jos pystyy yhdistämään kaksi luokkaa esim. ylioppilaskokeessa tai uusintakuulustelussa.
- 1 arkistihuone / varasto
- koulun kirjasto ja laitoshuoltajien sosiaalitala

Lukion vuosittaista sisäänottoa on nostettu muutaman vuoden takaisesta 120 opiskelijasta 134 opiskelijaan. Sisäänoton kasvattaminen 160–165 opiskelijaan johtaa opiskelijamäärän kasvamiseen 500 opiskelijaan kolmessa vuodessa. Tämä tarkoittaa vähintään kolmea, mieluiten viittä uutta luokkahuonetta. Uuden osan myötä kasvaa myös lukion vetovoima niille kauniaislaisille nuorille, jotka miettivät hakeutumista muihin lukioihin. Tällä hetkellä iso osa kauniaislaisia hakeutuu muualle pääkaupunkiseudun lukioihin.

Kansalaisopiston tarpeet ja huomioon otettavat lähtökohdat ovat samat kuin on aiemmin mainittu vaihtoehdossa A. Näiden kolmen oppilaitoksen välisten tilojen yhteiskäytön pitäisi kuitenkin olla lähtökohhta suunnittelussa. Kansalaisopisto käyttää pääsääntöisesti tiloja klo 9–21, jolloin tilojen tulee olla ainakin osittain sellaisia, että yhtäaikainen toiminta on mahdollista. Kansalaisopiston tilat soveltuvat yhteiskäyttöön vain osittain: tavalliset luokkahuoneet soveltuvat hyvin, mutta erityistilat vain rajoitetusti. Esimerkiksi pienet liikuntatilat, kangaspuusali ja keramiikkatilat sopivat huonosti koulun käyttöön, esimerkiksi opiskelijaryhmien koon ja materiaalien vuoksi. Myös päällekkäisesti tapahtuvat tilantarpeet voivat olla vaikea ratkaista. Yhteiskäytössä olevat erityistilat esim. kuvataiteen opetukseen vaativat hyvät säilytystilat molemmille käyttäjille, koska oppituntien päättyessä kaikki keskeneräiset työt ja materiaalit raivataan pois, että seuraava käyttäjäryhmä voi työskennellä tiloissa. Kansalaisopiston opiskelijat käyttävät päiväsaikaan parkkialueita, joita tarvitaan myös koulun käyttöön. Vaaditaan hyvä ratkaisu parkkialueiden suhteen ja tarvitaan lisää parkkipaikkoja.

4. Väistötilat

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta kävi kokouksessaan 19.4.2023 (§ 26) keskustelua Kasavuoren koulukeskuksen sisäilmatilanteesta ja päätti esittää, että A-siiven pidempiaikaiset väistötilat samalla tontilla tai sen välittömässä läheisyydessä järjestetään mahdollisimman pian. Lisäksi esitettiin, että sivistystoimen tulee järjestää väistötiloja jo syksystä 2023, mikäli koulut tarvitsevat.

Sivistystoimi ja yhdyskuntatoimi ovat yhteistyössä selvittäneet mahdollisia väistötilaratkaisuja sekä lyhyt- että pitkäaikaiseen tarpeeseen. Selvityksen pohjalta suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta kävi kokouksessaan 7.6.2023 (§ 37) keskustelua väistötilasuunnittelusta. Asiaa käsiteltiin tämän jälkeen kaupunginhallituksessa 12.06.2023 (§ 120) sekä kaupunginvaltuustossa 19.06.2023 (§ 42). Yhdyskuntavaliokunta antoi lisäselvityksiä pidempiaikaisista väistötilaratkaisusta kokouksessaan 15.08.2023 (§ 70), jolloin pyydettiin suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan lausuntoa (SOVV 24.8.2023 § 57). Lyhytaikaisia väistötiloja koskevaa ratkaisuesitystä käsiteltiin yhdyskuntavaliokunnassa 5.9.2023 (§ 77).

Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven käyttäjien väistötilatarpeita on selvitetty syksyllä 2023. Kasavuoren koulun osalta tilatarpeet ovat seuraavat:

- 3 luokkatilaa yleisopetukseen
- 2 kotitalousluokkaa
- 1 pienryhmätila (S2- ja erityisopetus)
- 3 pienempää työhuonetta (opinto-ohjaajat, erityisopetus)

Kauniaisten lukion väistötilatarve on seuraava:

- 9 yleisopetuksen luokkatilaa, joista 7 on oltava riittävän suuria lukion ryhmille, jotta niihin mahtuu 30 opiskelijaa, mielellään vähän enemmänkin.
- 3 pienempää työhuonetta (opinto-ohjaajat, erityisopettajat)
- 1 kuvataideluokka

Väistötilasuunnitelmassa on luokkatiloja kokonaisuudessaan kolme vähemmän kuin nyt koko A-siivessä ja yksi työhuone enemmän. Lisäksi tulee huomioida saneerausalueen lähellä olevien kirjaston ja ruokalan toiminnan järjestäminen.

Väistötilojen tulee olla pysyviä ja kestäviä koko väistötarpeen ajan. Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta on 24.08.2023 (§57) esittänyt, että vuokrattava moduulikoulu vastaa ainoana vaihtoehtona koulujen väistötilatarpeisiin. Edellä kuvattuihin tilatarpeisiin vastaavan vuokrattavan moduulikoulun laajuus olisi arvion mukaan yhteensä noin 1800–1900 m². Tämän suuruisen moduulikoulun kokonaiskustannusarvio on noin 3,8–4,5 miljoonaa euroa 10 vuoden vuokra-ajalla, kun vuokrahinta on 15–17 €/m²/kk. Kokonaiskustannusarvio sisältää maatyöt (250 €/m²), liittymät (75 000 €) ja rakennuttamisen kustannukset (50 000 €). Kustannusarviot tarkentuvat suunnittelun ja kilpailutuksen jälkeen.

Moduulikoulun sijoittamispaikaksi on esitetty Kasavuoren koulukeskuksen tonttia, sillä opetuksen toiminnallisen ja laadullisen näkökulman, sekä tilatarpeen laajuuden ja nuorten hyvinvoinnin ja turvallisuuden vuoksi A-siiven pidempiaikaiset väistötilat tulee järjestää nykyisen koulukeskuksen kanssa samalla tontilla tai sen välittömässä läheisyydessä. (SOVV 24.08.2023 § 57)

5. Toteutuksen aikataulu

Kun tarveselvitys on hyväksytty ja hanke sisällytetty kaupunginvaltuuston hyväksymään investointiohjelmaan, laaditaan tarveselvityksessä esitettyjen laajuus-, laatu- ja ajoitustietojen pohjalta hankesuunnitelma. Hankesuunnittelun tarkoituksena on tarkentaa tarveselvityksen aikana laadittua toteutusajatusta. Toiminta suunnitellaan tarkemmin ja laaditaan tilaohjelma. Myös kustannukset ja aikataulu tarkentuvat.

Hankesuunnittelu on käynnistetty keväällä 2021 kaupunginhallituksessa 2.11.2020 (§ 196) hyväksytyn tarveselvityksen pohjalta. Hankesuunnitelmaa (4.3.2022) esiteltiin yhdyskuntavaliokunnassa 10.05.2022 (§ 45), josta se lähetettiin lausuntokierrokselle käyttäjävaliokuntiin.

Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven käyttäjät ovat laatineet pedagogisen suunnitelman (SOVV 28.10.2021 § 81), jossa keskitytään toiminnallisiin ja pedagogisiin ratkaisuihin.

Mikäli vuosina 2021–2022 tehtyä hankesuunnitelmaa on tarve oleellisesti muuttaa, tulee hankesuunnittelu kilpailuttaa uudelleen. Hankesuunnittelun aikataulu on riippuvainen kilpailutusprosessista sekä muutostarpeiden laajuudesta. Aikatauluun vaikuttaa oleellisesti myös tilakeskuksen henkilöressit.

Käyttäjän näkökulmasta on toivottavaa, että kaikki uudelleenrakentamis- ja laajennustyöt voidaan tehdä niin, että koulun toiminta häiriintyy mahdollisimman vähän.

6. Alustava kustannus selvitys

Hankesuunnitelmassa (4.3.2022) on kuvattu alustavat kustannukset kaupunginhallituksessa 2.11.2020 hyväksytyn tarveselvityksen vaihtoehdon A ja B mukaisille tilasuunnitelmille. Suppeampi A-siiven purku ja remontointi kustantaa arviolta noin 24 miljoonaa euroa, laajempi purku ja remontointi puolestaan 25–35 miljoonaa euroa. Näihin kustannusarvioihin sisältyy myös kansalaisopistolle suunnitellut tilat. Ilman kansalaisopistolle suunniteltuja tiloja kustannusarvioksi on laskettu noin 15,5 miljoonaa euroa, jos A-siipi toteutetaan yksikerroksisena laajalla purkualueella vain koulujen käyttöön.

Alun perin kustannuksia arvioitiin vain 900 m² suuruisen purkualueen mukaan, mutta suunnittelun edetessä havaittiin vastaavia puutteita muuallakin 1966 rakennetussa osassa, jotka tulee korjata tavalla tai toisella samassa yhteydessä. Kustannukset luonnollisesti nousivat, kun toimipidealue yli kaksikertaistui.

Petrasta 27.9.2021 tehdyn kuntoarvion mukaan Petrassa on 10 vuoden ajan korjaustarpeita 920 000 euron edestä. Todellinen summa on huomattavasti korkeampi, koska siitä puuttuu indeksikorotukset ja rakentamiskustannukset, jolloin summa lähentelee 1,5 miljoonaa euroa. Rakennus on kokonaisuudessaan tyydyttävässä kunnossa. Mikäli Petra päädytään purkamaan, kannattaa purusta tehdä hinta-arvio, sekä huomioida se, että Petran takana olevan taloyhtiön infrarakenne sijaitsee Petran ja taloyhtiön yhteiskäyttötiloissa Petrassa, eli infra pitää rakentaa uudestaan tai talo purkaa vain osittain. Kannattaa myös huomioida, että kaupunki omistaa vain kolmanneksen kiinteistöstä. Sivistystoimen on hankala arvioida kiinteistön myyntihintaa.

Mikäli Petran kiinteistö luovutetaan, ei kaupungilla olisi korjausinvestointien tarvetta, vaan tämä vähentäisi menoja. Alue sopisi hyvin asuntorakentamiseen. Kaupungin hyödyksi on arvioitu vuonna 2020 noin 500 000–700 000 € (tässä huomioitu omistusosuus, mk-sopimuskorvaus sekä kaavoitus- ja purkukustannukset.)

7. Vaihtoehtojen vertailu ja johtopäätökset

Molemmat tarveselvityksen vaihtoehdot ovat koulu- ja päiväkotitoimikunnan esittämän tavoitteen mukaiset sisältäen kansalaisopiston siirron Kasavuoren koulukeskukseen tilojen yhteiskäytön mahdollistamiseksi. Vaihtoehto A esittää mallin, jossa lukion koko pysyy ennallaan ja vaihtoehto B mallin, jossa lukion koko olisi 500 opiskelijaa.

Hankesuunnitelman laatiminen käynnistettiin keväällä 2021 tarveselvityksen vaihtoehdon B mukaisesti. Hankesuunnitelmassa (4.3.2022) esitetään A-siiven purkamisesta ja uudelleen rakentamisesta neljä vaihtoehtoa. Vaihtoehdot eroavat toisistaan olemassa olevan rakennuksen purkulaajuuden sekä uudisrakentamisen laajuuden osilta. Hankesuunnitelman tilaversioista VE2 sekä VE3a ja VE3b mahdollistavat lukion laajentamisen. Vaihtoehto VE1 sisältää suppeamman purkualueen eikä se mahdollista merkittävää oppilas- tai opiskelijamäärän kasvua. Esitetyistä vaihtoehdoista VE1 on tehottomin ja sisältää suurimmat riskit, joten se on poissuljettu tarkastelusta.

Tarveselvityksen vaihtoehdon B toteuttaminen hankesuunnitelman tilaversioon VE2 mukaisesti ei merkittävästi lisää kustannuksia, mutta antaisi lukiolle mahdollisuuden laajentua. Kun opiskelijamäärä on riittävä, opiskelijoiden harvinaisemmatkin valinnat toteutuvat ja toiminta on kustannustehokasta.